

Den samme som før

Peter Krastins er lige vendt hjem fra Afghanistan. På trods af truslen fra vejsidebomber, talrige skudvekslinger med taleban og primitive forhold i lejren har de seks måneder i Afghanistan ikke forandret ham synderligt.

Tekst: Sune Wadskjær Nielsen, Forsvarets Mediecenter. Foto: Jeppe Wahlstrøm, Forsvarets Mediecenter.

– Han lavede gas og talte fuldstændig frit fra leveren, som han plejer, fortæller Peter Krastins mor, Jette. Hendes søn var lige vendt hjem fra ISAF hold 6 og sad hjemme hos sin far og lavede sjov.

– Hvis der var noget, der trykkede ham, ville han ikke fortælle på den måde, fortsætter Jette Krastins, som var utrolig lettet over at se Peter virke helt normal.

Sønnens valg af soldaterlivet som levevej havde været en hård kamel at sluge for den 53-årige sognemedhjælper, der er troende. Hun havde spekuleret meget over, hvad der ville ske med ham, hvis han slog et andet menneske ihjel under sin udsendelse til Afghanistan.

Irriteret på Forsvaret

Der er ingen militære traditioner i Krastins-familien, og det var også kun, fordi han ikke trak frinummer, at Peter kom i berøring med Forsvaret. Tilværelsen som soldat i livgarden passede ham dog glimrende, og allerede efter to-tre måneder som værnepligtig satte han sin underskrift på en HRU-kontrakt. I første omgang hed opgaven Kosovo, men Peter var glad, da missionen senere blev ændret til Afghanistan.

– Det var en hårdere og mere udfordrende mission, og det kunne jeg godt lide, siger Peter Krastins, men samtalen med forældrene var svær, erkender han. Jette var i begyndelsen sur på Forsvaret over, at de havde

”lokket” hendes søn til Afghanistan. Vreden lagde sig, da Peter forklarede om sine bevæggrunde.

– Han havde truffet et modent og reelt valg. Han ville gøre noget godt for Afghanistan, forklarer Jette Krastins.

Da sønnen skulle af sted, var Jette Krastins mest nervøs, mens han sad i flyvemaskinen. Så snart sønnen var landet i Helmand, kunne hun bedre følge med i, hvad han lavede, gennem bataljonens pårørende breve og kontakten med sønnen via telefon og mail. De mange informationer fik hende til at falde mere til ro.

Kugleregner i Green Zone

Peter Krastins griner højt, da jeg spørger om, hvilke farlige situationer han oplevede.

– Det var sjældent, jeg tænkte, nu går det galt. Det følte rigtigt, hvad vi gjorde. Vores efterretninger og forudsigelser holdt som regel stik. Det var som at springe faldskærm. Selv om det er hamrende farligt, føler du dig tryk, når du har styr på det, forklarer Peter Krastins.

Den mest dramatiske episode, han var udsat for, fandt sted i Green Zone. Mens Peter Krastins' gruppe gik i stilling i en grøft, tydede alt på, at taleban ville åbne ild. Civile skyndte sig væk. Mistænkelige typer holdt øje med dem. Pludselig var luften tyk af salver fra kalashnikov og brag fra raketstyr. Grøften gik kun Peter Krastins til livet. Han gav nogle hurtige meldinger til de andre

i gruppen og spændte hen til et sted, hvor grøften var dybere.

– Skal jeg blive nede?, tænkte han et øjeblik, før han stak hovedet op i kugleregneren og skød igen. Fly, kampvogne og morterer fik talebanerne til at tage flugten. Da kampen var forbi, vendte Peter Krastins og hans makker sig om. Buskene lige bag dem var i bogstaveligste forstand savet over af fjendens kalashnikov. – Der var vi sgu heldige, sagde Peter Krastins og slog en latter op.

Døden lurder i ørkenen

Tit var det, når der ikke skete noget, Peter Krastins var mest bange. Især efter at tre soldater fra den danske bataljon 19. december 2008 blev dræbt i et vejsidebombeangreb, var han meget betænkelig, når han kørte i ørkenen. De havde mange gange kørt det samme sted, som soldaterne blev ramt.

Også Jettes tanker kredsedde om vejsidebomberne. Hun bad ofte for soldaterne. Samme dag, som de tre soldater døde, stiftede hun facebookgruppen ”Bedre sikkerhed til danske soldater ude i missioner”. Her argumenterer hun for, at der snarest muligt kommer flere transporthelikoptere til Helmand, så soldaterne slipper for de farlige køreture i ørkenen.

– Min koncentration og hukommelse var en by i Rusland. Heldigvis var mine kolleger overbærende, hvis jeg glemte noget. Når jeg kørte hjem,

strefede tanken mig, at ”nu holder der en fremmed militærvogn ved min bolig”, fortæller Jette om den periode, Peter var i Afghanistan. Alligevel synes hun, de seks måneder gik hurtigere og nemmere, end hun havde forventet.

– Jeg troede ikke, at jeg ville sove i seks måneder. Jeg har sovet som en sten, siger hun.

Vemodigt farvel

Det var med blandede følelser, at Peter Krastins sagde farvel til Camp Armadillo – lejren ved frontlinjen.

– Det var et kapitel, der var afsluttet. Jeg kommer nok ikke til at gense Camp Armadillo eller opleve kammeratskabet med netop de mennesker igen. Det var underligt at se hold 7 køre af sted i ”vores” biler. Kunne jeg være i Afghanistan i hverdagene og holde weekend i Danmark, ville jeg gøre det, siger Peter Krastins. Så snart han kom til Camp Bastion, hvor han i halvanden uge skulle lave overdragelse til hold 7, meldte hjemvæen sig for fuld styrke.

– Jeg savnede alt. Min familie, mine venner og friheden til at gøre, hvad man vil. At løbe en tur for sig selv. I Armadillo er man, selv om man har fri, stadig sammen med de samme mennesker, har de samme overordnede, og man kun kan bevæge sig inden for lejrens snævre rammer. Da flyet landede i Karup blev der købt øl, men Peter Krastins var forsigtig, for efter to måneder uden alkohol kan man ikke tåle ret meget. Nu ventede tre-fire timers buskørsel til København

Jette Krastins var utroligt lettet, da en af Peters venner ringede og sagde, at nu var han kommet til Karup.

– Bare nu de kører ordentligt, tænkte hun. Den sidste uge var Jette ekstra urolig for, at der skulle ske Peter noget. Sammen med 12-14 venner og familiemedlemmer tog hun imod en halvfuld og glad Peter Krastins ved DGI-byen i København.

Søvnproblemer

Hjemkomsten har levet op til Peter Krastins forventninger, og han nyder friheden i fulde drag. Omstillingen til den fredelige hverdag i Danmark har dog givet visse gnidninger.

– De første par uger sov jeg ikke rigtigt. Jeg vågnede mange gange. I Afghanistan kunne jeg hele tiden blive vækket og sov bare tre timer ad gangen. Det var svært at vænne sig til bare at lægge sig og sove så længe, man vil, siger Peter Krastins, der er i gang med den nyindførte tre-måneders restitutionsperiode, hvor han er tilknyttet livgarden.

I Afghanistan var Peter Krastins meget bevidst om, at han gjorde en forskel. Det fik ham til at føle sig nytteløs herhjemme, hvor andres liv ikke længere afhænger af hans indsats. Nu har han fundet en ny sag at kæmpe for. Peter er gået med i en ny støtteforening for soldater og pårørende, som har brug for økonomisk hjælp.

Gladere for tilværelsen

Kedsomhed ved dagligdags gøremål som tøjvask og madlavning rammer tit hjemvendte soldater, men det har Peter Krastins dog ikke problemer med. I Camp Armadillo kedede han sig tit bravt, eksempelvis når han var på vagt. Hjemme i lejrligheden kan han trods alt se fjernsyn eller læse en bog, hvis tiden virker lang. Der var også rigeligt med praktiske ting,

der skulle ordnes i den primitive lejr. Opgaver som tøjvask, opvask og rengøring er meget lettere nu, og Peter Krastins lejlighed bærer præg af, at han er et ordensmenneske

– De ting, jeg har oplevet i Afghanistan, gør, at jeg tænker mere over tingene. Man har en tendens til at misunde folk, som er længere i karrieren end en selv. Jeg har lært at sætte pris på de ting, jeg har lige nu. Når jeg var på vagt dernede, havde jeg meget ondt af mig selv, men så sammenlignede jeg mig selv med de lokale, som spiste dårligere end os og stadig skal gå og være bange, når vi for længst er taget hjem.

Det er ikke en sygdom

Få uger efter Peter Krastins kom hjem, blev en psykisk syg tidligere soldat skudt og dræbt af politifolk, som vedkommende angreb med en sabel. Det får ikke Peter Krastins til at kritisere Forsvarets initiativer for hjemvendte soldater.

–Det er ikke en sygdom at være udsendt. Jeg synes, det var tragisk med soldaten, der havde været i Bosnien, men man har lært meget siden 1990'erne. Forsvaret er på rette spor, mener Peter Krastins. Hans mor har indtrykket af, at soldaterne er gode til at debriefe, når der sker noget voldsomt.

– Jeg har ikke afskrevet, at han kan få det dårligt senere, men jeg er meget lettet over at se, at han er sig selv.

Jette Krastins indrømmer, at hun foretrækker, hvis sønnen lægger uniformen på hylden. Peter Krastins er gået i tænkeboks med hensyn til fremtiden. Han overvejer at tage på sergentskolen.